

Kozsán Balázs¹

A közösségi médiaplatformok jogi korlátozása - társadalmi nyilvánosság intézménye vagy tech-óriások játéktere?

Bevezetés

Napjainkban központi kérdésként merül fel a közösségi média jogi státusza, dolgozatomban ezt vizsgálom részletesen a formai és terjedelmi követelmények megtartása mellett. Megemlítem továbbá a nagymértékű önszabályozásból fakadó alapvető jogi problémákat (például szűrőbuborék, *fake news*, gyűlöletbeszéd) és arra kérdésre keresem a választ, hogy az állami szabályozás ezeknél a több millió felhasználót számláló online platformoknál indokolt-e, és ha igen, milyen mértékű változtatásokra lenne szükség a jövőben.

A témaválasztás nem volt könnyű feladat számomra, azonban kétszeri módosítást követően sikerült megtalálnom azt a területet, amihez személyesen is kötődöm. 2020-ban találkoztam először a *The Social Dilemma* című dokumentumfilmmel, amely egyből felhívta a figyelmemet arra, hogy a közösségi médiaoldalak algoritmusai, személyre szabott hirdetésekkel észrevétlenül befolyásolják felhasználóik hangulatát, érzelmi állapotát és ezen keresztül magatartásukat. Számomra a legérdekesebb kérdés, hogy mindez hogyan történik, és milyen mértékben érhető nyomon? Véleményem szerint *Tristan Harris*, a *Google* cég volt *designer-menedzsere* fogalmazta meg a legjobban a platformok tevékenységében rejlő veszélyt: „*Hogyan ébredsz fel a Mátrixból, ha azt sem tudod, hogy benne vagy?*”² így mutatott rá arra, hogy ezeknek az oldalaknak, ha globális szinten nem tudunk nagyot lépni, legalább kontinentális szinten minél hamarabb keretet kell szabni. Én pár évvel ezelőtt azzal az üzenettel kapcsoltam ki a televíziót, hogy a felhasználói tudatosságra nagyobb hangsúlyt kell, hogy fektessenek. Ezzel szemben most már e téma azon oldalát is látom, amely leginkább aggasztotta *Tristan Harrist*. Kutatómunkám során végig az motivált, hogy a platformokkal szemben hogyan kényszeríthető ki bizonyos szintű állami korlátozást, milyen konkrét példák, érvek lehetnének bíróság előtt hivatkozásom alapja egy fiktív ügyvédi szerepkörben.

1. A közösségi média

1.1 Fogalma

Annak érdekében, hogy dolgozatom témája egyértelmű legyen, fontos tisztázni az ide kapcsolódó alapfogalmakat. A *média* szűk értelmezése alatt értünk minden olyan fórumot, amelynek célja az információ rögzítése, átadása és közvetítése az adó és a vevő fél között. Ez alatt értendő a sajtó, a rádió és a televízió és a legkésőbb megjelent, internetes hozzáféréssel működő nyilvános fórumok. A csoportosítások különbséget tesznek nyomtatott és elektronikus médiumok között, a szolgáltatás típusa szerint közszolgálati (állami vagy önkormányzati tulajdonban lévők), illetve kereskedelmi médiaszolgáltatások (magánkézben lévő, profitorientált média) között. A befogadás formája szerint pedig léteznek auditív, vizuális, illetve audiovizuális tartalmakat gyártó médiumok. Ha a közösségi média oldalakat a fenti szempontok szerint csoportosítjuk, akkor egy audiovizuális, elektronikus, kereskedelmi médiaszolgáltatásról beszélhetünk. A továbbiakban azonban a *Web 2.0* 2010-es megjelenése óta egyre inkább elterjedt csoportosítást fogom használni, amely elkülöníti az *újmédiát* a hagyományos médiától. Az előbbi esetében egyirányú, közvetett kommunikációról beszélhetünk, ahol csupán egy szűk kör közvetít, például a rádiósok vagy az újságírók, és

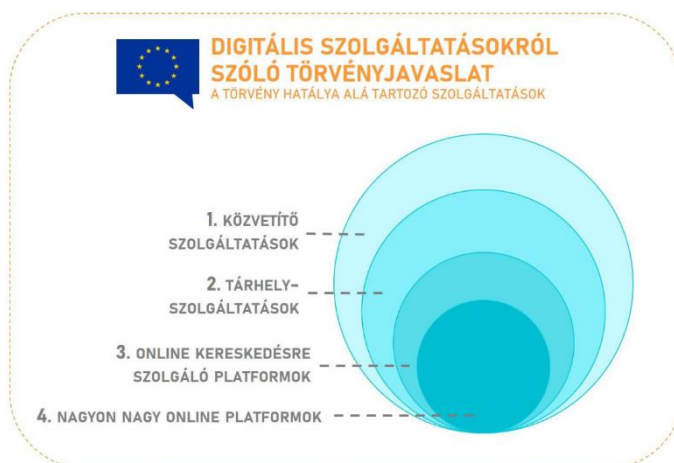
¹ Joghallgató, SZTE Állam- és Jogtudományi Kar.

² JEFF ORLOWKSI (rendező): *The Social Dilemma* (film). Exposure Labs, Colorado. 2020. 09. 09.

nincsen interaktivitás az adó és a vevő fél között. Ide sorolhatóak a nyomtatott médiumok (sajtó) és a *broadcast*, azaz rádió és televízió műsorok. Az újmédia ezzel szemben már a kibertérben működik az internet segítségével, és a legfontosabb tulajdonsága, hogy az üzemeltetők csak közvetítő szolgáltatást biztosítanak a felhasználóknak, így a kommunikáció többirányú, a befogadók aktívak és ösztönözve vannak az interakcióra. Ide sorolható az internetmédia, a telefonos applikáció, illetve a videómegosztó platform.³ Fontos megemlíteni azonban, hogy a szakirodalomban és a jogszabályokban sincsen egy általánosan elfogadott konszenzus arra, hogy pontosan mit is értünk a közösségi média fogalma alatt.

1.2 Értelmezése

A jogalkotás területén az Európai Unió tett jelentős lépéseket tett (Németországot követően) arra, hogy átfogóan szabályozza ezeket az oldalakat, így megkerülhetetlen az uniós értelmezés. Az Európai Bizottság elsőnek számító, 2004-es döntésében „*e platformokat olyan szolgáltatásokként határozta meg, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy kapcsolódhassanak, megosszanak tartalmakat, kommunikáljanak, és kifejezzék magukat online vagy mobilalkalmazásokon keresztül.*”⁴ Az ezt követő időszak, egészen 2022-ig csupán azt rögzítette, hogy ezek a szolgáltatások közvetítő szerepet játszanak. A legátfogóbb módon a 2022-ben általános hatályba lépő uniós irányelv, a *Digitális szolgáltatásokról szóló rendelet* (*Digital Service Act*, későbbiekben *DSA*)⁵ és az az alapján elkészült *magyar országgyűlési javaslat* fogalmaz, amely következőképpen kategorizálja az újmédiát: hálózati infrastruktúrát kínáló közvetítő szolgáltatások, tárhelyszolgáltatások, online (kereskedésre szolgáló) platformok, és nagyobb online platformok (és online keresőprogramok).⁶ Ahogyan azt az 1. ábra jól mutatja, a jogszabályban előírt kötelezettségek lépcsőzetesen épülnek fel, annak legszigorúbb rendelkezései a nagyobb online platformokra és keresőprogramokra vonatkoznak, hiszen az uniós irányelv 76. cikke is kimondja, hogy „*Ha egy online platform vagy online keresőprogram aktív igénybe vevőinek száma egy hat hónapos időszak átlagában számítva – eléri az Unió népességének jelentős részét, az online platformból vagy az online keresőprogramból eredő rendszerszintű kockázatok aránytalanul negatív hatást*

1. ábra

DSA kategória-rendszere
forrás: SIMSA 2022, 25. p.

³ BENE ZOLTÁNNÉ PUSZTAI VIRÁG: *Médiaelmélet*

http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/MediaelméletV2/i14_tmegkommunikci.html

⁴ BARZÓ TÍMEA – CZÉKMANN ZSOLT – CSÁK CSILLA: „*Gondolatok köztéré: A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban.* Miskolci Egyetemi Kiadó. Miskolc, 2021. 14. p.

https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/16394/beliv_2.pdf

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065>

⁶ SIMSA TÜNDE: *A közösségi média és az online platformok szabályozása az Európai Unióban.* 24. p.

https://www.parlament.hu/documents/10181/39255330/Elemzes_2021_kozossegi_media_szabalyozasa.pdf/330bfe76-0728-9083-7dcc-c9451c03f653?t=1623391869700

gyakorolhatnak az Unióban.”⁷ Tanulmányom következő részében a közösségi média megfogalmazás a fent említett kategóriára értendő, és a továbbiakban felvázolt jogi problémák és kérdőjelek elsősorban erre a csoportra vonatkoznak, amelyet az Európai Bizottság pontosan meghatározott 19 felületben (17 platform és 2 keresőmotor) 2023. április 25-én megtartott sajtókonferenciáján.⁸

2. A közösségi média mint hatalmi tényező

Az internet 1990-es megjelenésével és később annak rohamos fejlődésével az információközlés új csatornái és lehetőségei nyíltak meg a felhasználók számára. A hagyományos médiumok mellett „megállapítást nyert, hogy az internet a rendelkezésre álló legdemokratikusabb médium”,⁹ és interaktív jellegének köszönhetően már tömegeket szólított meg. Nagyon jól mutatja ezt a fejlődési ívet például a 2004-es alapítású *Facebook* története, amely napjainkban már közel 2 milliárd aktív napi felhasználót számlál, azaz a Föld összlakosságának megközelítőleg egynegyedét.

Felmerül tehát a kérdés, hogy ezek a népszerű online platformok önálló tartalommodosító tevékenységük alapján médiumoknak tekinthetők-e (és ezáltal alkalmazható-e rájuk az általános médiaszabályok egésze), vagy pedig egy semleges, közvetítő közegként kell értékelni őket?

A fenti kérdésre olyan példákkal igyekszem válaszolni, ahol ezek az oldalak a társadalmi folyamatok alakításában jelentős szerepet játszottak. Ezek közül elsőként kiemelendő a 2011-es *arab tavasz*, a főként észak-afrikai és közel-keleti régióban lejátszódó kormányellenes tüntetéssorozat az arab világban. *Hussein Shoboks*, szaúd-arábiai publicista véleménye szerint „az arab forradalmak idején a Facebook a hangok összegyűjtésének csatornája és eszköze lett, villámgyorsan alakítva a közvéleményt”,¹⁰ *Váil Ghoneim*, egyiptomi vlogger személyes beszámolója is rámutat: „...a közösségi média könnyű eszközt adott ahhoz, hogy cselekvő és kritikus fiatalsággént ott találkozzunk.”¹¹ Az egyiptomi kormány válasza a szervezkedésre az internet országos szintű kikapcsolása volt, ami nemhogy eltántorította volna a fiatalságot a tüntetéstől, hanem még határozottabbá tette őket céljuk megvalósításában.

Azonban nemcsak a diktatórikus és tekintélyuralmi rendszereknél figyelhető meg a közösségi média negatív társadalomformáló szerepe, hanem a demokratikus országok gyakorlatában is. Az USA választási kampányába közvetetten először 2010-ben szólt bele a *Facebook*, amikor az „I voted”-ikon alkalmazhatóságával közel 0,4 százalékkal emelte meg a szavazási hajlandóságot.¹² Az igazi választóvonal azonban abban, hogy technológiai vagy médiacégekről

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19)

⁸ European Commission, 2023. *Digital Services Act: Commission designates first set of Very Large Online Platforms and Search Engines.* 25 April. file:///C:/Users/user/Downloads/Digital_Services_Act_Commission_designates_first_set_of_Very_Large_Online_Platforms_and_Search_Engines.pdf

⁹ KOLTAY ANDRÁS: *A szólásszabadság alapvonalai.* Századvég Kiadó. Budapest, 2009. 359. p. http://real.mtak.hu/98863/1/Koltay_vegleges.pdf

¹⁰ IVÁNYI MÁRTON: *Közösségi média: a nyilvánosság elektronikus agorája vagy posztmodern panoptikum? Hatalmi válaszok a közösségi média kihívásaira. Médiakutató*, 15. évf. 2. sz. (2014. nyár). 123. p. https://mediakutato.hu/cikk/2014_02_nyar/10_kozossegi_media_hatalom.pdf.

¹¹ Iványi 2014, 120. p.

¹² TORBERT, PRESTON M.: „Because It’s wrong”: An essay on the immorality and illegality of the online service contracts of Google and Facebook. *Journal of law, technology and the internet*, 2020-21/Vol.12. 59. p. https://heionline.org/HOL/Page?collection=usjournals&handle=hein.journals/caswestres12&id=219&men_tab=srchresults

beszélünk, 2016-ban érkezett el, amikor már a *Facebook* is elismerte nem semleges, média-platform mivoltát.

A 2016-os Trump-kampány időszakában történt meg a platform közreműködésével a demokrata párti felhasználók szavazási hajlandóság visszavetése, és ahogyan *Teheresa Hong*, a kampány digitális vezetője is fogalmazott későbbi megnyilatkozásában: „(w)ithout *Facebook*, we weuldn't have won.”¹³ Elgondolkodtató, hogy ha ezeknek a manipulatív platformoknak megvan a lehetőségük arra, hogy a közhatalmat és a választás tisztaságát veszélyeztessék, és akár tudatosan befolyásolják választópolgárok millióinak véleményét, akkor az államnak kötelessége-e a társadalmi béke és a demokrácia védelme érdekében közhatalmi korlátot állítani az online platformok elé?

A 2021-ben lejátszódó események szerintem választ adnak e kérdésre. Ekkor *Donald Trump* hivatali idejének utolsó napjaiban, január 6-án beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy nem ismeri el a 2020-as elnökválasztás eredményeit. Ezzel közhangulatot nemhogy csillapította volna, hanem később - véleményem szerint közvetett módon - a *Capitolium* ostromához vezetett, és bizonyos tekintetben hatalomátvételi kísérletnek tekinthető. Nem véletlen, hogy a legjelentősebb platformok teljes vagy részleges kitiltással sújtották a volt amerikai elnököt az irányelvek megsértése miatt. Én úgy gondolom, hogy ez az incidens elkerülhető lett volna, ha közösségi média oldalak és a karhatalom egyeztetnek, és a biztonsági veszélyre való tekintettel preventív lépéseket tesznek. Azonban ennek az alapja kölcsönös együttműködésben rejlik, ami a platformok oldaláról legtöbbször nem támogatott.

3. A közösségi média önszabályozási modelljének eredője

A fenti három példán jól látszik, hogy az online platformok jelentős kockázatot jelenthetnek az államhatalomra, ahogyan azt DSM szabályzat 82. szakasza is kimondja: „*A kockázatok harmadik kategóriájába tartoznak a demokratikus folyamatokra, a polgári közbeszédre és a választási folyamatokra, valamint a közbiztonságra gyakorolt tényleges vagy előrelátható negatív hatások.*”¹⁴ Az önálló tartalommodosító tevékenységük alapján ezek a platformok nem sorolhatók be a hagyományos médiarendszerben alkalmazott fogalmak körébe. Az újmédia-felületeken felmerülő problémák mindenkori eredője meglátásom szerint abban gyökerezik, hogy bár itt is információcsere történik, a közügyek nyilvános megvitatása, ezek a platformszolgáltatók csupán egy keretrendszerben biztosítanak felhasználóiknak. Tényleges szerkesztői feladatot nem látnak el, ezért a szerkesztői felelősség és a hagyományos médiában előírt értékek (pluralitás, objektivitás, pártatlanság, elfogulatlanság) államilag nem kikényszeríthetőek. Ezért is nevezhető az elmúlt évtized a közösségi média tekintetében a magán- vagy önszabályozás korának, hiszen az előírásoknak inkább az előbb említett formája dominált, mint az állami vagy társszabályozás.

Ebből következik, hogy ezek az újmédiák saját magatartási kódexet fogalmaznak meg a felhasználóikkal szemben általános szerződési feltételeikben. Ezek sokszor nem az alapjogokat, hanem a lehető legnagyobb nézettséget célozzák meg, „*így valójában a tételes jogi normákkal párhuzamos szólásszabadságjogi „kódexet” hoznak létre és felügyelik érvényesülését a felhasználókkal szemben.*”¹⁵ A felügyelés pedig egy belső bírói rendszeren keresztül működik, amely önállóan jár el és szankcionál. Azonban ez a rendszer így nem áttekinthető, hiányzik a transzparencia, és fellebbviteli fórumuk sem létezik. A szólásszabadság efféle korlátozására a

¹³ PRESTON M. 2020-21, 59. p.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19)

¹⁵ BARZÓ 2021, 50. p.

szakirodalomban hivatkoznak *magánirányítás* vagy „*magáncenzúraként*”.¹⁶ Szerintem többször fordul elő azonban a tartalommoderálás hiánya, hiszen ezek az amerikai székhelyű platformok, mint a társadalmi nyilvánosság fórumai, inkább hivatkoznak az Amerikai Egyesült Államok Alkotmányának második Alkotmánykiegészítésére, amely a szólásszabadság szinte teljeskörű védelmét jelenti, mint arra, hogy a nagy nézettséget (botrányt) kavaró posztot letöröljék, vagy a fiókot blokkolják.

A szólásszabadság efféle korlátozása mellett a közösségi médiával kapcsolatban felmerül még a jogellenes tartalmak terjedésének kérdése is. A gyűlöletbeszéd, álhírek, gyermekpornográfia egyre nagyobb méretet ölt, aktuális probléma továbbá fogyasztóvédelem körébe tartozó, online kereskedéssel kapcsolatos bűncselekmények sora. Ezek kifejtése egy önálló dolgozat témáját jelentené, ezért én továbbra is a közvélemény alakító szerepét vizsgálom.

3.1 A tartalommodosító tevékenységből eredő probléma

A továbbiakban az információs buborékok jelenségével szeretnék részletesen foglalkozni és megvizsgálni azt az *Európai Unió Chartájában* található alapjog, tájékozódás szabadságának vonatkozásában.

A közvetítő szolgáltatókra jellemző az algoritmussal működő, személyre szabott üzleti modell használata, amelyben a felhasználók korábbi tevékenységük alapján kapnak újabb és újabb javaslatokat, híreket az oldalukra. A *perszonalizáció* jelenségét *Pariser* vizsgálta és használta először a *szűrőbuborék* kifejezést, ebben „*olyan „személyes információs ökoszisztémára” utal, amelyben a felhasználónak egyre kisebb esélye van a sajátjától eltérő álláspontokkal találkozni.*”¹⁷ Ennek a legnagyobb veszélye, hogy a felhasználó nincs tudatában annak, hogy ebben az esetben egy előzetes szűrés „áldozata” lett, erre a jelenségre utal a bevezetésemben feltüntetett gondolat a *The Social Dilemma* című filmből.¹⁸ A saját vélemény tükröztetése és az ellenkező álláspontok hiánya pedig a „digitális agora” helyett ideológiailag szegregált, homogén csoportokhoz vezet,¹⁹ akik között a közügyek megvitatása ellehetetlenül. Mások szerint viszont a felhasználóknak lehetőségük van más forrásokból is tájékozódni, így ez a probléma csak egy szűk kört érinthet legfeljebb. Véleményem szerint ez a cáfolat azért sem állja meg a helyét, mert amint a fentiekben felvázoltam, az internetes hírek forrásai mindig lehetnek kétes értékűek, illetve a nagyon nagy online platformok piaci lefedettsége miatt napjainkban már-már információmonopóliumról beszélhetünk. A tömegtájékoztatás szabadságában és sokszínűségében ejtett deficitet állami közbeavatkozással kell helyreállítani.

A közösségi média fenti problémáit véleményem szerint *Koltay András* tanulmányában használt analógia foglalja össze a legpontosabban.²⁰ A Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság jelenlegi elnöke azt a nemzetállamok és a *social media* közti hasonlóságot fejt ki, amelyben

¹⁶ KOLTAY ANDRÁS: A social media platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából. *In Medias Res*, 2019/1. 36. p.

<http://real.mtak.hu/95749/1/imr-2019-01-01.pdf>

¹⁷ POLYÁK GÁBOR: A forgalomirányító szolgáltatások médiaszabályozási kérdései. In: Polyák Gábor (szerk.): *Algoritmusk, keresők, közösségi oldalak és a jog – A forgalomirányító szolgáltatások szabályozása*. A HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2020. 123. p.
https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/23431/polyak%20gabor_szerk%20%20algoritmusk%20keres%C5%91k%20%20%20B6z%20%20B6ss%20%20A9gi%20oldalak%20%20%20A9s%20a%20jog%20a%20forgalomirany%C3%ADt%C3%B3%20szolg%C3%A1ltat%C3%A1sok%20szab%C3%A1llyoz%C3%A1sa.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹⁸ JEFF ORLOWKSI (rendező, 2020. 09. 09.): *The Social Dilemma* (film). Exposure Labs, Colorado.

¹⁹ KOLTAY 2019, 5. p.

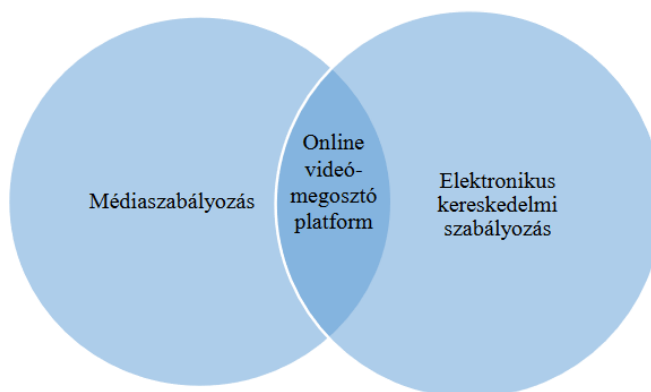
²⁰ KOLTAY 2019, 54. p.

kimondja, hogy a nemzetállamok ideológiailag semlegesek, azonban mindig képviselnek valamilyen értéket, de mivel ezek a nyugati államok demokráciák, esetleges ideológiák kialakulásában alapjogok, és az azt szem előtt tartó hatóságok szabnak korlátot az államoknak. Azt is megállapítja ezzel szemben, hogy ha a *social media* platformok egy értéket képviselnek, és esetleg azon felül emelkednének (például világnézeti elfogultság), akkor azt csupán az általuk felállított irányelvek korlátozzák, a következtetés pedig az, hogy „*ha egy social media platform államhoz hasonlít, akkor annak berendezkedése nem demokratikus.*”²¹ Ez az értelmezési lehetőség erősített meg engem leginkább abban, hogy az állami korlátozásnak igenis létjogosultsága van napjainkban. Ez a hasonlóság világított rá arra, hogy ha a demokratikus országok alapját az alkotmányosságuk adja, akkor egy abból kifejlődő, ott „funkcionáló” intézmény ezzel önjogúan nem mehet szembe.

4. Az állami szabályozás folyamata az európai térségben

A közösségi média platformokban rejlő veszélyt a jogalkotás is viszonylag hamar felismerte és elkezdett joghatásokat fűzni hozzá. Magyarország tevékenysége ebben az értelemben szorosan összefügg az Európai Unió irányelvek megalkotásával, ezért először azokat mutatom be részletesen.

Az első fontos lépés az Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv kiadása volt 2000-ben, ami az információs társadalommal összefüggő kereskedelmi szolgáltatások körét határozta meg. A 2010-es Audiovizuális médiaszolgáltatásra irányuló rendelet (későbbiekben AVSM) tárgyi hatálya az internetes sajtótermékekre terjedt ki, tehát azokra, akik közvetlen szerkesztői tevékenységet végeznek. A közösségi média fent említett két csoport közül egyszerre volt besorolható mindkettőbe és valójában egyikbe sem, ezért született meg AVMS irányelv 2018-as módosítása, „*amellyel a*

2. ábra

A 2010-es AVSM irányelv kiterjesztése 2018-ban

forrás: BARZÓ 2021, 80 p.

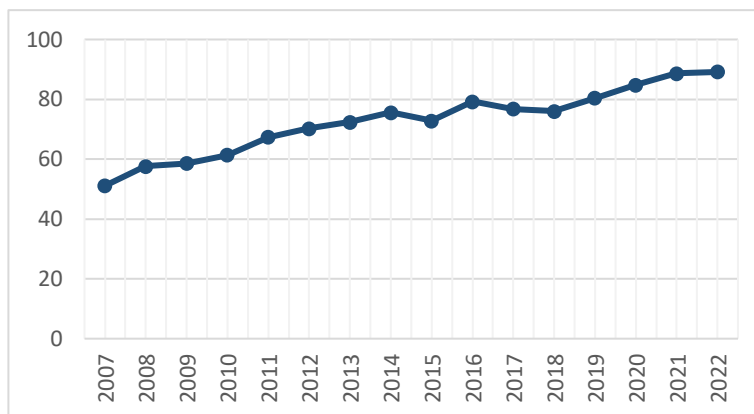
médiaszabályozás hatálya alá kerültek olyan információs társadalommal összefüggő szolgáltatások is, amelyek online tartalmakat automatikus eszközökkel vagy algoritmusokkal rendszereznek, de nem viselnek értük szerkesztői felelősséget.”²² és megjelent az online videómosztó platform fogalma. Azonban ezt a kategóriát is tovább kellett bontani, így jelent meg a legátfogóbb európai uniós rendelkezés, a *Digitális szolgáltatásokról* szóló jogszabály,²³ amely rögzíti a nagyon nagy online platformok közvetett szerkesztői felelősségét (*notice and takedown elve*), és halmozott kötelezettségeket szab ki rájuk. Ide tartoznak az átláthatósági jelentések készítése, a szerződési feltételeknél az alapvető jogok figyelembevétele, kapcsolattartók kinevezése és kockázatkezelési tervek kiállítása.

²¹ KOLTAY 2019, 54. p.

²² BARZÓ– CZÉKMANN – CSÁK 2021, 79. p.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19).

A probléma aktualitása hazánkban is vitathatatlan, ezt igyekszem alátámasztani saját készítésű táblázattal, amely jól mutatja, hogy az internetfelhasználók aránya az elmúlt 15 évben rohamosan növekedett. Közel 90 százalékos aránnyal szinte az egész társadalomnak megvan a lehetőség arra, hogy közösségi média aktív felhasználói lehessen.

3. ábra

Az internetfelhasználók megoszlásának alakulása Magyarországon 2007 és 2023 között

forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/ikt/hu/ikt0029.html

készítette: Kozsán Balázs

A hazai jogalkotás a gyors fejlődéshez úgy igazodott, hogy a fent felsorakoztatott irányelveket implementálta, és egyéni rendelkezéseket hozott ezzel

párhuzamosan. A 2010-es médiatörvény már hatálya alá vonta az internetes sajtótermékeket, felállított a Nemzeti Média és Hírközlési Hivatalt, az Alkotmánybíróság 2014-es határozatában a gyakorlatban kimondta: „*az internet nem jogmentes terület, az internetes kommunikációban tanúsított emberi magatartások és formák a jogi szabályozás tárgyát képezhetik.*”²⁴ Hazai kezdeményezés Magyarország Digitális Gyermekevédelmi Stratégiája 2016 szeptembere óta, amelynek középpontjában a gyermekek felhasználói tudatosságának alakítása és a tartalomszűrők kialakítása áll. Ezen az íven haladva -mivel nemzeti szintű állami korlátozásnak kicsi az esélye a jövőben- szerintem további tartalomszűrők kialakítása például a gyűlöletbeszéd tekintetében további előrelépést eredményezne hazánkban.

5. Összegzés

Dolgozatomban igyekeztem átfogó módon és különböző oldalról megközelíteni a közösségi média oldalak kapcsán felmerülő problémákat. A nagyon nagy online platformok túlzott magánszabályozásaiból adódó kockázatokat, az alábbi felosztás szerint csoportosítottam: először beszéltem a közhatalmi veszélyekről, később érintőlegesen említettem a jogellenes tartalmak terjedését, végül pedig a „*szólásszabadság bajnokait*”,²⁵ a pluralitás és a tájékozódás szabadsága szempontjából vizsgáltam meg részletesen. Véleményem szerint a jelenlegi állapotot a legjobban *Polyák Gábor* fogalmazza meg, amikor azt mondja: „*A digitálismédia-rendszer szabályozási kihívásai alapvetően beleilleszthetők a médiaszabályozás hagyományos problémái közé, az e kihívásokra adott válaszok azonban folyamatosan megújuló eszköztár alkalmazását teszik szükségessé.*”²⁶ Tehát a problémák adottak, csak azokat a hagyományos eszközökkel nem lehet kezelni a kibertérben. Szerintem ezért is volt egy lépéssel lemaradva a jogalkotás a közösségi média szabályozásában, mert ezeket a jogi eszközöket ki kellett „találni”, ezután pedig a magánszabályozás „pajzsán” rést kellett ütni, hogy azok alkalmazhatóak legyenek. Az Európai Unió legújabb rendelkezései (DSA és DSM) pozitív irányú eltolódást jelentenek az európai jogfejlődésben, mert szerintem az államnak bizonyos szintű keretszabályozást alkotnia kell ezekkel a platformokkal szemben ahhoz, hogy a társadalmi béke és a demokrácia alapjai biztosítva legyenek. Véleményem szerint az elkövetkező időszak legnagyobb feladata az lesz, hogy a magánszabályozás és az állami

²⁴ 16/2014. (V. 22.) AB hat., ABH 2014, 770, 820.

²⁵ KOLTAY 2019, 54. p.

²⁶ POLYÁK 2020, 139. p

előírások mindkét fél számára megfelelő arányt képezzenek, és a platformok eredeti rendeltetésüknek megfelelően, demokratikus irányt vegyenek.

Felhasznált irodalom

1. BALOGH BENCE: *A közösségi média ereje a politikában, avagy a Trump-sztori.* Onlinemarketing.
<https://onmarketing.hu/kozossegi-media-ereje-politikaban-avagy-trump-sztori/> (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)
2. BARZÓ TÍMEA – CZÉKMANN ZSOLT – CSÁK CSILLA: „*Gondolatok közttere: A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban.* Miskolci Egyetemi Kiadó. Miskolc, 2021.
https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/16394/beliv_2.pdf (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)
3. BENE ZOLTÁNNÉ PUSZTAI VIRÁG: *Médiaelmélet*
<http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/MediaelmeletV2/index.html> (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)
4. KRASZNAY CSABA: *A közösségi média szabályozása nemzetbiztonsági szempontból.* Political Capta.
https://politicalcapital.hu/hirek.php?article_read=1&article_id=2857 (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)
5. IVÁNYI MÁRTON: *Közösségi média: a nyilvánosság elektronikus agorája vagy posztmodern panoptikum? Hatalmi válaszok a közösségi média kihívásaira. Médiakutató, 15. évf. 2. sz. (2014. nyár). pp. 119-138.*
https://mediakutato.hu/cikk/2014_02_nyar/10_kozossegi_media_hatalom.pdf (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)
6. JEFF ORLOWKSI (rendező, 2020. 09. 09.): *The Social Dilemma* (film). Exposure Labs, Colorado.
7. KOLTAY ANDRÁS: *A social media platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából. In Medias Res, 2019/1. pp. 1-56.*
<http://real.mtak.hu/95749/1/imr-2019-01-01.pdf> (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)
8. KOLTAY ANDRÁS: *A szólásszabadság alapvonalai.* Századvég Kiadó. Budapest, 2009.
<http://real.mtak.hu/98863/1/Koltay.vegleges.pdf> (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)
9. POLYÁK GÁBOR: *A forgalomirányító szolgáltatások médiaszabályozási kérdései.* In: Polyák Gábor (szerk.): *Algoritmusok, keresők, közösségi oldalak és a jog– A forgalomirányító szolgáltatások szabályozása.* A HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2020. pp.108-148.
https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/23431/polyak%20gabor_szerk%20%20algoritmusok%20keres%C5%91k%20k%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9gi%20oldalak%20%20A9s%2

[0a%20jog20a%20forgalomirany%C3%ADt%C3%B3%20szolg%C3%A1ltat%C3%A1sok%20szab%C3%A1lyoz%C3%A1sa.pdf?sequence=1&isAllowed=y](#) (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)

10. SIMSA TÜNDE: *A közösségi média és az online platformok szabályozása az Európai Unióban.*

https://www.parlament.hu/documents/10181/39255330/Elemzes_2021_kozossegi_media_szabalyozasa.pdf/330bfe76-0728-9083-7dcc-c9451c03f653?t=1623391869700 (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)

11. TORBERT, PRESTON M.: „Because It’s wrong”: An essay on the immorality and illegality of the online service contracts of Google and Facebook. *Journal of law, technology and the internet*, 2020-21/Vol.12.

https://heinonline.org/HOL/Page?collection=usjournals&handle=hein.journals/caswestres12&id=219&men_tab=srchresults (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)

Felhasznált joganyagok

1. 16/2014. (V. 22.) AB hat., ABH 2014, 770, 820.

2. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065> (utolsó ellenőrzés: 2023.11.12.)